

برگزاری دادگاه حسین فریدون می‌تواند حسن ختامی بر یک دهه مواجهه نسبتا موفق قوه قضائیه با پرونده‌های سیاسی باشد

دهه‌ی پرونده‌های جنجالی

فشار و لابی‌گری حسین فریدون، مدیرعامل بانک رفاه کارگران شده بود. اگرچه فریدون نسبت به این اتهامات سیاست زنوباین را در پیش گرفته بود و همچنان مشغول به فعالیت بود، ولی اواخر تیرماه سال گذشته توسط ضابطان قضایی بازداشت و به دلیل عدم تامین وثیقه، روانه زندان شد. وی روز بعد با تامین وثیقه ۵۰ میلیاردی توسط وزیر بهداشت وقت (که برخی منابع از کاهش آن به ۳۵ میلیارد تومان خبر داده بودند) آزاد شد. بی‌تردید رسیدگی به پرونده برادر و دستیار رئیس‌جمهور را می‌توان اقدامی قاطع از طرف قوه‌قضائیه خواند. در همین راستا «فرهیختگان» به‌مرور چند نمونه دیگر از اقدامات دستگاه قضا در دهه اخیر پرداخته است.

تخلفات گسترده مالی برادر رئیس‌جمهور در سال ۹۵ بالاگرفت و نا‌آنجای پیش رفت که حجت‌الاسلام از‌ای، سخنگوی قوه قضائیه، یکی از خبرهای اصلی صدوهفتمین نشست خبری خود(سوم بهمن ۹۵) را به حسین فریدون اختصاص داد. ردپای دستیار ارشد روحانی در پرونده رسول دانیال‌زاده-یکی از بدهکاران بزرگ بانکی- مشهود بود و با دستگیری وی اژهای اعلام کرد ارتباطش با فریدون روشن‌است. با گذشت زمان ابعاد گسترده‌تری از پرونده برادر رئیس‌جمهور افشا شد. با انتشار فیش‌های حقوقی نجومی و پرونده مدیرعامل بانک رفاه که تنها در طول حدود ۲۰ روز پایان سال ۹۴، ۲۳۰ میلیون تومان دریافتی داشت، رئیس سازمان بازرسی کل کشور (هشتم تیرماه سال ۹۵) اعلام کرد وی با

هفته گذشته(۳۰ بهمن‌ماه) اولین جلسه دادگاه‌رسیدگی به‌اتهامات برادر رئیس‌جمهور در شعبه ۱۰۵۷ مجتمع قضایی کارکنان دولت برگزار شد. در این جلسه دادگاه، حسین فریدون و چهار نفر از مرتبطان به‌همراه وکلای خود حضور داشتند. برخی از نمایندگان مجلس طی نامه‌ای به رئیس قوه قضائیه خواستار برگزار علنی دادگاه شدند. در همین راستا رئیس کل دادگستری استان تهران تصریح کرده‌نیاز به درخواست برای برگزاری علنی مطرح نیست و بنای اولیه دادگاه‌های ما برگزاری دادگاه به صورت علنی است، مگر اینکه قاضی بنا به شرایط مندرج در قانون علنی بودن را مصلحت‌نداند و قرار غیرعلنی بودن را صادر کند که درخصوص پرونده فریدون نیز چنین قراری از ناحیه دادگاه صادر نشده است. رزمه‌های

عراقچی و جهانگیری زیر ذره‌بین قوه قضائیه

دستگیری معاون ارزی سابق بانک مرکزی اما اتفاق مهمی بود که در ایام آشوب ارزی و همزمان با روزهایی که قوه قضائیه رسیدگی به مفاسد اقتصادی را در دستور کار خود قرار داده بود، اتفاق افتاد و از آنجایی که وی یک مقام بلندپایه در بانک مرکزی و نزدیک به یکی از مقامات سیاسی وزارت امور خارجه بود،

موردتوجه افکار عمومی قرار گرفت. سخنگوی قوه قضائیه ۱۴ مرداد خبر بازداشت احمد عراقچی را رسانه‌ای کرد و گفت او به همراه چندتن دیگر از اخلاص گران ارزی دستگیر شده‌اند. پرونده وی هم‌اکنون در دادگاه ویژه اقتصادی در حال رسیدگی است. «برادر معاون اول رئیس‌جمهور» بازداشت شد؛ این خبری بود که هم‌راه سال ۹۶ در رسانه‌ها منتشر شد. مهدی جهانگیری که‌نایب‌رئیس اتاق بازرگانی تهران بود(بنابر آنچه در رسانه‌ها منتشر شد) به اتهام اخلاص در مسائل مالی کشور در کرمان دستگیر و پس از گذشت مدت‌زمانی پرونده‌وی برای ادامه‌رسیدگی به تهران منتقل شد. دادستان تهران ۲۰ اسفند سال ۹۶ اعلام کرد تحقیقات در پرونده مهدی جهانگیری ادامه دارد و وی با تودیع وثیقه آزاد شده است. سوم اسفندماه جاری نیز رئیس کل دادگستری استان تهران درخصوص آخرین وضعیت پرونده جهانگیری تاکید کرد: «این پرونده همچنان در دادسرا مفتوح است.»

فساد ۳ هزار میلیاردی

ماجرای اختلاس سه‌هزار میلیاردی شاید خبرسازترین ماجرای فساد ۴۰ سال گذشته باشد؛ پرونده‌ای که هرچند رقم سوء استفاده در آن به مراتب کمتر از سه‌هزار میلیارد بود، اما در رسانه‌ها و افکار عمومی به این نام معروف شد. نفر اصلی این پرونده فردی بود به نام «مه‌آفرید امیرخسروی» ا با نام کاری

«امیرمنصور آریا». اختلاس در بانک صادرات، تسهیلات چندصد میلیاردی در بانک ملی، اختلاس به واسطه گشایش‌های متعدد ال سی، چند صد هکتار زمین در جزیره کیش و تهران و نهایتا ماجرای تأسیس بانک آریا از جمله موارد مطرحه در پرونده آریا بود. مه‌آفرید امیرخسروی، فعالیت اقتصادی خود را با کارخانه آب معدنی داماش آغاز کرد و در مدت کوتاهی با همکاری برادرانش گروه امیرمنصور آریا را تأسیس کردند. در آن زمان گفته می‌شد دسترسی به اسناد اعتباری بانک صادرات و تنزیل آنها نزد دیگر بانک‌ها از عمده‌ترین روش‌های شرکت خسروی برای کسب منابع مالی غیرقانونی بوده است. بدین گونه که هلدینگ آریا ال سی‌های حاصل از معاملات صوری را که از بانک صادرات شعبه فولاد اهواز دریافت کرده بود، با قیمت پایین‌تر به بانک‌های دیگری می‌فروخته بدین‌تونه آنکه سیرده‌ای و وثیقه‌ای برای بازگرداندن پول هانزد بانک گذاشته باشد. امیرمنصور آریا نهایتا در سرگاه سوم خرداد ۱۳۹۳ اعدام شد.

پرونده جاسوس برجامی

از پرونده‌های جنجالی سال‌های اخیر که محل اختلاف جدی وزارت اطلاعات و وزارت خارجه با قوه‌قضائیه بود و هست، به این معنا که هنوز که هنوز است، دولتی‌ها قبول نکرده‌اند عبدالرسول دری اصفهانی نماینده بانک مرکزی در مذاکرات هسته‌ای که قرار بود به‌عنوان کارشناس به مساله

تحریم‌های بانکی و سوئیفت‌رورد کند، جاسوس بوده است. این مخالفت بارها از سوی سیدمحمود علوی، وزیر اطلاعات و دیگر مقامات دولتی هم عنوان شده است. اما ماجرا چه بود؟ دری اصفهانی از میانه مذاکرات و ایامی که قرار بود نحوه لغو تحریم‌ها بررسی شوند به تیم مذاکره‌کننده اضافه می‌شود و بعد از امضای برجام هم از دست رئیس‌جمهور نشان درجه سوم لیاقت دریافت می‌کند. اول مردادماه ۹۵ اما رسانه‌ها خبر بازداشت وی و چندی بعد دادگاهی را منتشر می‌کنند. دری اصفهانی با تابعیت مضاعف کانادا، سابقه همکاری با وزارت خزانه‌داری آمریکا در ایام پیش از انقلاب را دارد، دارای سوابق کاملا غیرالوادی در جریان حضور در وزارت دفاع و چند پرونده دعای میان ایران و آمریکانیز هست. او در سال ۹۵ به علت همکاری با سروس اطلاعاتی انگلیس از طریق شرکت PWC با حقوق ماهانه ۷۵۰۰ پوند دستگیر و در به‌راهما ۹۶ به پنج سال حبس قطعی محکوم شد.

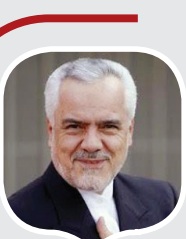
مردی که هم تحریم‌ها را دور زد و هم بانک مرکزی را

نام بایک زنجانی اولین بار در جریان فعالیت‌های کلان مالی مرتبط با دور زدن تحریم‌های بین‌المللی و فساد اقتصادی در دولت دهم مطرح شد. او در تاریخ ۹ دی ۱۳۹۲ توسط دادستانی کل کشور به اتهام بدهی بیش از ۲/۵ میلیارد یورویی به وزارت نفت و بانک مرکزی و همچنین جعل

اسناد بانکی با پرداخت رشوه به بانک ملی تاجیکستان بازداشت شد. دستگیری زنجانی با شکایت وزارت نفت در حالی بود که اگرچه دو روز پیش از آن پورمختار، رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مدعی پرداخت بدهی ۲/۶ میلیون یورویی او به دولت شده بود، اما به فاصله ۲۴ ساعت سخنگوی این کمیسیون اعلام کرد در ابتدا مسئولان بانک مرکزی ایران گمان کردند با توجه به اسناد و مدارک ارائه‌شده از جانب زنجانی، پول حاصل از فروش نفت در حساب این بانک است، اما با بررسی بیشتر، جعلی بودن این اسناد محرز و زنجانی متهم شناخته شد. هر چه بود، پرونده بایک زنجانی که حالا روشن بود علاوه بر تحریم‌ها نظام بانکی ایران را هم دور زده، کش و قوس‌های فراوانی را به همراه داشت تا اینکه سرانجام روز ۱۳ آذر ۱۳۹۵، حکم اعدام بایک زنجانی تأیید شد.

محاکمه بی‌سابقه دومین مقام دولت

محاکمه محمدرضا رحیمی، معاون اول دولت دهم را باید از جمله مهم‌ترین پرونده‌های دستگاه قضا در یک دهه گذشته تلقی کرد؛ کسی که پرونده تخلفات او، با پیگیری جدی تعدادی از نمایندگان مجلس ازجمله احمد توکلی، الیاس نادان، علیرضا زاکانی و... به

جریان افتاد و سر و صدای زیادی به‌پا کرد. او بلندپایه‌ترین مقام جمهوری اسلامی طی چهار دهه گذشته بود که به صورت رسمی به اتهام فساد مالی محاکمه و به زندان محکوم می‌شود؛ موضوعی که عزم جدی قوه قضائیه در برخورد با مفاسد را به رخ کشید.

در این میان اگرچه نام محمدرضا رحیمی، رئیس اسبق ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی، بیش از هرچیز با پرونده اختلاس از بیمه ایران گره خورده بود، اما موارد اتهامی دیگری نیز درباره او مطرح بود که در این خصوص می‌توان به مواردی چون اخذ رشوه، تحصیل مال نامشروع و... اشاره کرد. هرچه بود، آن طور که محسنی اژه‌ای، معاون اول دستگاه قضا اعلام کرد، رحیمی بعد از ۱۱ جلسه تحقیقات رسمی و فشرده درنهایت به پنج سال و ۹۱۰ روز حبس، پرداخت دو میلیارد و ۸۵۰ میلیون تومان رد مال و یک میلیارد تومان جزای نقدی محکوم شد.

سیاست

مهدی هاشمی رفسنجانی

بعد از سال‌ها کشمش که وقایعی چون پرونده اساتاد اول، دانشگاه آزاد و ماجرای فتنه سال ۸۸ را داشت، در خرداد ماه سال ۹۴ و در زمان حیات آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، بالاخره حکم وی قطعی و او را هی زندان شد. پرونده مهدی هاشمی از نیمه مرداد ۹۲ در شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب تهران

و به ریاست قاضی مقیسه به جریان افتاد و برای رسیدگی به آن حدود ۳۰ جلسه برگزار شد، ۱۵ اسفندماه سال ۹۳ این حکم از سوی محسنی اژه ای رسانه‌ای و در مرداد ۱۳۹۴ مهدی هاشمی به جرم اختلاس، ارتشاء و مباحث امنیتی برای گذراندن محکومیت ۱۰ سال زندان خود روانه اوین شد. حاشیه‌های دادگاه‌های مهدی هاشمی در آن سال‌ها بسیار زیاد بود، در جایی عمرشی دادگاه‌های قانونی کشور را پد‌رسوخته بازی خواند و در جایی دیگر و قیقا به هنگام مراجعت مهدی به زندان ویدتویی از وداع آیت‌الله هاشمی با فرزندش در رسانه‌ها منتشر شد. از حضور مهدی هاشمی در زندان چند هفته‌ای بیشتر نگذشته بود که در بازرسی ماموران زندان اوین، چندین سکه و سیم کارت در میان وسایل فرزند هاشمی رفسنجانی کشف شد. این البته ختم ماجرا نبود و مرخصی‌های گاه و بیگاه وی هم چند باری تیتیر بسیاری از رسانه‌ها شد.

از جیسون رضاییان تا قاتل نمازی‌ها

در سال‌های اخیر قوه قضائیه با همکاری دستگاه‌های اطلاعاتی کشور اقدام به رصد و کشف شبکه‌های جاسوسی متصل به دستگاه‌های اطلاعاتی بیگانه کرده که عموما با پوشش‌های نرم مانند خبرنگار، فعال محیط‌زیستی، تاجر و... به ایران وارد شده و اقدام به جاسوسی کرده‌اند. در میان این

افراد چند چهره بسیار خبرساز هستند؛ اول جیسون رضاییان، خبرنگار ایرانی-آمریکایی واشنگتن پست که در تابستان ۹۳ دستگیر شد و ۲۷ دی‌ماه ۹۴ به همراه چند جاسوس دیگر با نام‌های امیر میرزای حکمتی، نصرت‌الله خسروی و سعید عابدینی میادله شدند. آزادی این جاسوس‌ها در قبال دریافت ۷/۱ میلیارد دلار از اموال ایران، لغو تحریم بانک سپه و آزادی ۲۱ تاجر ایرانی در بند آمریکا صورت گرفت. نفوذی‌های بعدی که با همکاری نهادهای اطلاعاتی دستگیر و در قوه قضائیه محاکمه آنها انجام شد، سیامک و باقر نمازی بودند؛ کسانی که به‌صورت گسترده در کشور نفوذ کرده و توانسته بودند شبکه‌ای از جمع‌آوری اطلاعات را تسلط بایلاپی تشکیل دهند. این دوهر کدام به ۱۰ سال حبس محکوم شدند. نازنین زاغری و نزار ذاکا نفرات بعدی هستند که اولی به پنج‌سال ودومی به ۱۰ سال حبس محکوم شدند. افرادی چون رگساناصبری، مازیار بهاری و کلوتیدر یس فرانسوی از دیگر جاسوسان محاکمه‌شده هستند.

اسفندیار و جزای جرم علیه امنیت کشور

روز یکشنبه مشایی بعد از چند ماه حبس به مرخصی آمد. اسفندیار رحیم‌مقدم را رئیس‌دولت در سیاه‌دولت دهم می‌توان خواند؛ سایه رموزی که نزدیکان دولت می‌گویند احمدی‌نژاد بدون تأیید او آب هم نمی‌خورد و حواشی را به وی نسبت می‌دهند. چهارم شهریور ۹۷ اولین جلسه دادگاه رسیدگی به

اتهامات مشاور و رئیس دفتر احمدی‌نژاد برگزار شد و هفته بعد از آن یعنی ۱۱ شهریورماه نیز به جلسه دوم دادگاه مشایی اختصاص داشت؛ جلسه‌ای علنی و با حضور نمایندگان رسانه‌ها که مشایی سعی کرده به عناوین مختلف ازجمله عدم پاسخگویی و جوسازی، دادگاه را به هم بزند و به نتیجه نرساند. بعد از دادرسی، ۱۴ آذرماه حکم مشایی قطعی شد و وی برای سه اتهام به ۶ سال و نیم حبس محکوم شد؛ اجتماع و تبانی جهت ارتکاب جرم علیه امنیت کشور به‌استناد ماده ۶۱۰ قانون مجازات اسلامی است که براساس آن وی به تحمل پنج سال حبس محکوم شد، تبلیغ علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران به استناد ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی به تحمل یک سال حبس و برای توهین به مقامات قضایی به سبب انجام وظیفه، به تحمل ۶ ماه حبس محکوم شد. اگرچه رئیس کل دادگستری تهران اعلام کرد به موجب قانون، مجازات اشد یعنی صرفا پنج سال از حبس قابلیت اجرا خواهد داشت.

دستگاه قضا در برابر سلاطین فساد

شایدتوان یکی از مهم‌ترین دوره‌های کاری تیم فعلی حاضر بر مسند قوه قضائیه را همین یکی دو سال اخیر دانست؛ دوره‌ای که اهمیت آن تاحد زیادی ریشه در شرایط ویژه اقتصادی کنونی جامعه دارد، مقطعی که به تعبیر برخی کارشناسان در فتن زمام اداره اقتصاد کشور از دست دولتمردان، بستر مناسبی را برای

انواع و اقسام ویژه‌خواری و رانت‌فراهم آورده و ضمن باز گذاشتن دست اخلاص‌گران اقتصادی، کار را به زوئیایی هرروزه از یک سلطان جدید کشانده است؛ از سلطان سکه و سلطان شکر و سلطان قیر گرفته تا سلاطین ارز و تجهیزات پزشکی و موبایل و خودرو و... هر چه هست، این وضعیت اراده متفاوتی را برای برخورد با مفاسد اقتضا کرده و انتظار سرعت عمل بیشتر در رسیدگی به پرونده‌هایی از این دست را در جامعه تشدید می‌کند. نامه رئیس دستگاه قضا به رهبر انقلاب برای اخذ اجازه اقدامات ویژه در برخورد قاطع و سریع در چارچوب قانون مجازات اخلاص‌گران در نظام اقتصادی را در همین رابطه باید ارزیابی کرد؛ نامه‌ای که البته بدون پاسخ‌نماند و رهبر انقلاب در آن تصریح کردند مجازات مفسدان اقتصادی سریع و علانته انجام گیرد. با این اوصاف حالا دیگر فهم منطق اقدامات قاطع و سر بزنگاه دستگاه قضا در برخورد بدوین مسامحه با این سلاطین که حتی در برخی موارد به صدور و اجرای حکم اعدام هم انجامید، چندان سخت نیست.

۴۰ قرارداد فسخ و ۷ میلیارد به شهرداری برگشت

سال ۹۵ بود که سایت معماری نیوز وابسته به یاشار سلطانی، اسنادی با عنوان واگذاری املاک شهرداری که به املاک نجومی مشهور شد، منتشر کرد و مدعی شد به تعدادی از مدیران ارشد و میانی و کارکنان شهرداری و اعضای شورای شهر خانه، آپارتمان و زمین با حدود ۵۰ درصد زیر قیمت واگذار شده

است. شهردار وقت تهران با فاصله در نامه‌ای به دادستان کل کشور تصریح کرد هیچ خط قرمزی برای مقابله با فساد قائل نیست و خواستار رسیدگی به موضوع شد و همچنین تاکید کرد در صورت اثبات تخلف با جرم بدون اغماض برخورد کند. از طرف دیگر از سازمان مردم‌نهاد دیده‌بان شفافیت و عدالت نیز درخواست کرد به‌عنوان نماینده افکار عمومی مستقلا موضوع را بررسی کند. بعد از بررسی‌ها، تخلفات شهرداری در این خصوص محرز شد و البته مطابق جوسازی‌ها خبری از هزاران ملک نجومی نبود. ۹ تیر ۹۷ جعفری دولت‌آبادی، دادستان عمومی و انقلاب تهران، در جمع خبرنگاران از مختومه‌شدن پرونده املاک نجومی خبر داد و اعلام کرد در راستای این پرونده حدود چهل قرارداد را فسخ کردیم که ۱۵ درصد قرار کارشناسی اختلاف قیمت داشتند و برای آنهایی که نظرات خلاف واقع داده بودند، حکم حبس صادر کردیم. حدود هفت میلیارد تومان از وجوه هم به شهرداری و حساب‌ها برگشت داده شده است.

محاکمه مرتضوی رمز سلامت دستگاه قضا

محاکمه سعید مرتضوی، دادستان سال‌های نه‌چندان دور تهران هم از آن اقدامات قابل توجه قوه‌قضائیه در دوره ریاست آیت‌الله آملی‌لاریجانی بر قوه قضائیه بود؛ کسی که اگرچه پس از قرائت گزارش کمیته ویژه بررسی وضعیت بازداشت‌شدگان حوادث پس از انتخابات ۸۸ از سمت دادستانی تهران عزل و مصونیت

قضایی او نیز در شهریور ۱۳۸۹ توسط دادگاه انتظامی قضاات لغو شد، اما حمایت‌های گسترده رئیس‌جمهور پیشین، او را راهی دولت کرد و در جایگاه ریاست ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سپس به ریاست سازمان تامین اجتماعی نشاند. حواشی مرتضوی البته به همین جامحدود نماند و ریاست او بر سازمان تامین اجتماعی نیز خود به نقطه عطف دیگری در کارنامه او تبدیل شد. آذرماه ۱۳۹۳ بود که سازمان بازرسی کل کشور از مرتضوی به دلیل پرداخت وجوه غیرقانونی به افرادی خارج از سازمان تامین اجتماعی شکایت کرد. سرر انجام مرتضوی آن ۱۳۹۶ به دو سال حبس محکوم شد، اما خود را برای اجرای حکم معرفی نکرد و برای فرار از قانون، به طرز عجیبی از نظرها پنهان شد. تلاش مرتضوی البته موفق نبود و درنهایت او در دوم اردیبهشت ۹۷ در یکی از شهرهای شمالی کشور بازداشت و عصر همان روز به زندان اوین در تهران تحویل داده شد.